

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 800693/3

בבית הדין הרבני הגדול ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב נחום שמואל גורטלר, הרב מיכאל עמוס, הרב מימון נהרי

המערערת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד [...])

נגד

המשיב: פלוני

הנדון: אימתן סעד למפר הסכמים והחלטות הממשיך במעשיו בעודו מלין על עיגונו שבשלהם

פסק דין

פסק הדין מושא הערעור

לפנינו ערעור האישה (להלן: המערערת) על פסק הדין של בית הדין האזורי בפתח תקווה מיום ג' בשבט תשע"ו (13.1.2016) שבו נדחתה תביעתה לגירושין ללא קיום דיון בטיעוני המערערת שלפיהם האישה עגונה ללא הצדקה במשך למעלה מעשרים שנים.

האישה (להלן: המשיב) אינו מיוצג ומבקש לדחות את הערעור.

להלן החלטת בית הדין נשואת הערעור מתאריך ג' בשבט תשע"ו (13.1.2016):

בעקבות החלטת בית הדין מתאריך כ"ב בטבת התשע"ו (3.1.2016) – וזו לשונה:

בטרם יקבע בית הדין מועד לדיון בתיק הגירושין שפתחה האישה, על האישה להמציא לבית הדין הבהרה מה התועלת לדעתה בפתחת התיק כאשר עניין הגירושין של הצדדים נידון מכבר בבית הדין האזורי ובבית הדין הגדול והחלטות ברורות ניתנו בנדון –

התקבלו בפני בית הדין תגובות האישה (על ידי בא כוחה) כמבוקש.

לאחר העיון בתגובות, מבהיר בית הדין כדלהלן:

ביחס לטענת האישה –

1. בפסק הדין שניתן ביום כ"ז באייר תשס"ח (6.1.08) קבע הרה"ג חגי איזרר שליט"א: "ונותרה לאישה כיום הברירה או להוכיח טענותיה בבית הדין האזורי או לנהל משאומתן עם המשיב על בסיס ההסכם שנחתם תוך פריסה סבירה של התשלומים."

בנסיבות העניין מבקשת האישה להוכיח את טענותיה כי הייתה עם גבר זר.

2. זאת ועוד, עצם חלוף הזמן אף הוא מהווה עילה לגירושין, והאסמכתאות ההלכתיות פורטו בסעיף 19 של כתב התביעה. מכתב

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ההגנה של הבעל ובקשתו עולה בכירור שהוא חפץ בגירושין אאל
שהוא מתנה אותם בקבלת כסף, ועל כן גם זו עילה לגירושין –

מבהיר בית הדין כי משנת 2008 התקיימו דיונים גם בבית הדין הגדול וגם
בבית הדין האזורי, ובהם הגיעו הצדדים להסכם וגם קיבלו עליו בקניין,
והחלטות ברורות ניתנו בנידון, שהן כיום החלטות חלוטות. לפיכך אין מקום
להצגת הדברים כפי שמציג אותן בא כוח האישה בסעיף 2 לתגובתו.

מה עוד כי לאחר שהסכימו הצדדים על מתן הגט במסגרת ההסכם הכולל, אין
ביכולת האישה לטעון לגט בנפרד מקיום ההסכם, כאשר האישה עצמה
הביאה (באשמתה או לא באשמתה) למצב של פשיטת רגל שבגינה אין מקום
למימוש ההסכם.

לפיכך, נכון להיום צודק בא כוח האישה כי אכן הכתובת למימוש ההסכם היא
הנאמן בפשיטת הרגל.

בהתאם לאמור, על הצדדים למצוא את הדרך לקיים את ההסכם עליו חתמו
ואושר בבית הדין.

עד כאן החלטת בית הדין נשואת הערעור.

רקע

להלן תקציר עובדתי הרלוונטי למתן פסק הדין לאחר העיון בחומר הרב שבתיקים המשתרע על
הליכים דיוניים שהתקיימו במשך כשלושים שנה.

- א. הצדדים נישאו זה לזה כדת משה וישראל בשנת 1971 ולהם שלושה ילדים בגירים.
- ב. הצדדים פרודים מתחילת שנת תשמ"ט (שלהי 1988) לאחר שהמערערת עזבה את בית
המגורים ופתחה תיק תביעה לגירושין.
- ג. מטענת המערערת, עזיבתה נגרמה כתוצאה מאלימות פיזית, מילולית ונפשית שהפעיל
נגדה המשיב. המשיב הכחיש את טענות המערערת ודרש לאורך שנים שלום בית.
- ד. המערערת פתחה בבית המשפט תביעה לפירוק שיתוף ולחלוקת הנכסים, וזו הוכרעה
לפני שנים רבות.
- ה. בתאריך ז' בשבט תשמ"ט (13.1.1989) נתן בית הדין האזורי פתח תקווה פסק דין שבו
דחה את תביעת המערערת לחיוב המשיב בגירושין וקבע כי המערערת מרדה במשיב.
- ו. המערערת הגישה ערעור לבית הדין הגדול על החלטה זו.
- ז. בתאריך ד' בתשרי תשנ"ב (12.9.1991) הוציא בית הדין הגדול פסק דין שבו קיבל חלקית
את הערעור בקובעו שאין המערערת 'מורדת' ודחה את עתירתה לחיובו של המשיב בגט.
- ח. משנת 2004 לערך התגוררה המערערת עם גבר זר (ראה הודאתה בפרוטוקולי הדיונים בשנת
2004 וביום כ"ח בניסן תש"ע – 12.4.2010 שורות 24–25).
- ט. בין הצדדים התקיימו דיונים רבים בטענות שונות.
- י. בתאריך כ"ז בתמוז תשס"ו (23.7.2006) חתמו הצדדים על הסכם גירושין שבו נקבע כי
על המערערת להעביר לידי המשיב סך מאה אלף דולר מתמורת מכירת הדירה ברמת גן.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

יא. הסכם זה הובא בפני בית הדין הגדול, המערערת התחייבה בקניין בפני בית הדין הגדול לביצוע ההסכם (ראה החלטת בית הדין הגדול מיום י"א באדר א' תשס"ח – 17.2.2008).

יב. לצדדים נקבע מועד לסידור גט, אולם הצדדים לא התגרשו – לדברי המערערת: בגין בקשת דחייה שהגיש המשיב לבית הדין עקב איקבלתו את הצעת בית הדין לפריסת התחייבות המערערת לתשלומים; לדברי המשיב: המערערת עצמה הודיעה כי הסתמכה בהתחייבות זו על קרובי משפחה שהודיעו לה כי אין ביכולתם לסייע בידה.

יג. הטיפול בתיק שב לבית הדין האזורי ולאחר משא ומתן ארוך שקיים בית הדין עם הצדדים על מנת להביאם להסכם גירושין, הגיעו הצדדים להסכם חדש ובו התחייבה המערערת לשלם למשיב סך 50,000 דולר (במקום 100,000 דולר) במועד סידור הגט. הצדדים חתמו על ההסכם, וקיבלו בקניין. בית הדין נתן תוקף של פסק דין להסכם הגירושין הנ"ל (ראה פרוטוקול והחלטת בית הדין מיום כ"ח בניסן תש"ע – 12.4.2010).

יד. לצדדים נקבע מועד חדש לסידור גט, אולם המערערת סירבה לקבל גט בטענה כי מדובר ב'שוחד' – למרות הפצרות בית הדין שההסכם נחתם ואושר בתוקף של פסק דין בנוכחות בא כוחה.

טו. בהחלטת בית הדין מהתאריך הנ"ל נקבע, כי על המערערת לעמוד בהסכם שקיבל תוקף של פסק דין, או לחילופין על הצדדים להגיע להסכם חדש ולהודיע על כך לבית הדין, ובהיעדר תגובה ייסגר התיק.

טז. תיק זה נסגר בהיעדר פעילות – ראה החלטה מיום כ"ג בכסלו תשע"ב (19.12.2011).

יז. בתאריך י"ב בכסלו תשע"ו (24.11.2015) פתחה המערערת תיק נוסף לחיוב המשיב בגירושין ובו שבה על טיעוניה בכתבי התביעה הראשונים והוסיפה כי הוכרזה 'פושטת רגל' בבית המשפט בהחלטתו מיום ה' באב תשע"ב (24.7.2012) שבה ניתן צו כינוס ומונה לה נאמן בפש"ר. לטענת המערערת, אי אפשר במסגרת הפש"ר לשלם כל חוב ללא רשות בית המשפט, וממילא אין בידה אפשרות לשלם את התחייבותה למשיב.

יח. בתאריך ג' בשבט תשע"ו (13.1.2016) ניתנה החלטת בית הדין נשואת הערעור שבה קבע בית הדין האזורי כי על הצדדים למצוא את הדרך לקיים את ההסכם שעליו חתמו ושאושר בבית הדין.

עד כאן התקציר העובדתי.

טיעוני המערערת המרכזיים

א. שגה בית הדין קמא בקביעתו כי אין צורך בשמיעת טיעוניה. זאת בהתאם להחלטת בית הדין הגדול משנת 2008 שעיקרה כי היא חיה עם גבר אחר.

ב. ההסכם שנחתם בין הצדדים בשנת 2006 אינו מחייב, מאחר שלא אושר בשום ערכאה והמשיב חזר בו מההסכם.

ג. המערערת עגונה זה כשלושים שנה בגין סירובו של המשיב לתת לה גט למרות הסכמתו להתגרש. ב"כ המערערת ציין לדברי רבנו ירוחם שהובאו בפסקי דין רבניים ושבהם נקבע כי כאשר הצדדים מורדים זה בזה יש לחייב בגט, עוד ציין לדברי הגר"ח פלאגי בספרו החיים והשלום שכאשר יש פירוד כה גדול מחייבים בגט.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ד. המערערת מאסה במשיב בגין התנהגותו האלימה כלפיה וכפי שטענה בכתבי התביעה הראשונים.

ה. במעמד של פושט רגל ובהתאם לסעיף 20(א) לפקודת פשיטת רגל התשמ"א, אין אפשרות למערערת לשלם את התחייבותה, ועל המשיב לפנות לנאמן שמינה בית המשפט לבקש חוב זה.

ו. המערערת מצרפת את פסיקת בית המשפט המחוזי תל אביב מיום ט"ו בכסלו תשע"ח (3.12.2017) שבה ניתן למערערת הפטר מחובתה כלפי המשיב. החלטה זו ניתנה בהיעדר הופעת המשיב לדיון. לטענת המערערת, המשיב בחר שלא להופיע למרות הזמנתו כדיון.

לסיכום: המערערת מבקשת לבטל את החלטת בית הדין קמא ולחייב את המשיב בגירושין ולחילופין להחזיר לבית הדין קמא את הטיפול בתביעה תוך מתן הוראות מתאימות.

טיעוני ותגובות המשיב המרכזיים

א. בית הדין קמא שמע את הצדדים שנים רבות ועמד על כך שהמערערת תשלם את התחייבותה בהתאם להסכם שעליו היא חתומה טרם יוסדר הגט.

ב. ההסכם משנת 2006 אושר בבית הדין הגדול, המערערת אף התחייבה עליו בקניין. המשיב מציין לפסק הדין של בית הדין הגדול וטוען כי המערערת חזרה בה מההסכם מאחר שלדבריה הסתמכה על קרוביה וכן זוגה שהתחרטו.

ג. המערערת אינה עגונה מאחר שהיא יכולה וגם עתה יכולה לשלם את התחייבותה בהסכם. לטענתו, התחייבות זו באה כתמורה לחלקו בדירה ברמת גן, שנמכרה ושהמערערת נטלה את חלקו בתמורתה ורכשה בו דירה במיאמי ביץ' שאותה הוא דורש.

ד. המשיב מכחיש כי נהג עם המערערת באלימות. לטענתו, המערערת עזבה את הבית בגלל שמצאה לה 'ידיד'.

ה. המשיב טוען כי לא הוזמן לדיון בבית המשפט וכי אף פנה לנאמן ולבית המשפט לקיים דיון חוזר. לדבריו, לא הוזמן במכוון כדי שהמערערת תתחמק שוב מחובתה לשלם לו את הסכום שהתחייבה בהסכם גירושין, ובית הדין נתן לו תוקף של פסק דין.

ו. המשיב טוען כי אין לתת יד למערערת המבקשת להתחמק מהתחייבותה הברורה לשלם את חובה כלפיו. הוא מציין לכמה החלטות של בית הדין שבהן קבע בית הדין בצורה ברורה שעל המערערת לשלם את חובה בטרם יוסדר הגט וכי המערערת התנערה במועד סידור הגט מלשלם את החוב שבהסכם. הוא מבקש לחייב את המערערת בסכום של מאה אלף דולר, כפי שהתחייבה בהסכם שאושר בבית הדין הגדול וכפי ציין זאת בית הדין קמא בהחלטתו במקרה והמערערת תסרב לשלם את חובה במועד סידור הגט בשנת 2010.

לסיכום: המשיב מבקש לדחות את הערעור ולהותיר את החלטת בית הדין קמא על כנה.

ההכרעה

לאחר העיון בחומר הרב שבתיקים, הכולל שבעה תיקי גירושין בבית הדין האזורי, שני תיקי גירושין בבית הדין הגדול ועוד מספר רב של תיקים, וכן בחומר שהמציאו הצדדים לאחר הדיון שהתקיים בפנינו, הכרעת בית הדין היא לדחות את הערעור. ולהלן נימוקינו:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

נימוקים

התנהלות בית דין קמא בהתאם לפסיקת בית הדין הגדול ומאמציו להביא את הצדדים להסכם נפתח בטענת המערערת כי בית הדין קמא לא פעל בהתאם לפסק בית הדין הרבני הגדול.

א. מהעיון בתיקי בית הדין האזורי עולה כי בית הדין קמא אכן ניהל דיונים והביא את הצדדים להסכם גירושין חדש שבו ויתר המשיב על מחצית הסכום שהתחייבה המערערת בהסכם משנת 2006 שאושר בבית הדין הגדול. מהעיון בפרוטוקול הדיון בבית הדין קמא עולה כי בית הדין קמא ניהל משאומתן עם הצדדים יחד ועם כל אחד מהם לחוד כדי לסייע בידי הצדדים ולהביאם להסכם גירושין. זאת נוכח טענת המערערת כי אין בידה לשלם את התחייבותה שבהסכם הראשון, מאחר וקרוביה חזרו בהם מהסכמתם לסייע בידה. בית הדין קמא עשה מאמץ גדול כדי שהמשיב יסכים להתגרש, לאחר הפחתת הסכום במחצית לסך חמשים אלף דולר. המערערת יוצגה בדיון על ידי עורך הדין [...] שהגיש את הערעור. כך, הסכמתה להתחייב בסכום זה של חמשים אלף דולר נעשתה מתוך הבנה שאכן היא חייבת למשיב סכום זה.

ב. על בסיס הסכמה זו נערך לצדדים הסכם גירושין חדש שבו חתמו הצדדים שהמערערת תשלם למשיב סך חמשים אלף דולר במועד סידור הגט. לצדדים נקבע מועד לסידור גט אולם המערערת סירבה לקבל את הגט ולשלם את הסכום שהתחייבה. נצטט את פרוטוקול הדיון החלטת בית הדין מהמועד שנקבע לסידור גט (ההדגשות אינן במקור):

הפרוטוקול:

הופיעו הצדדים.

בית הדין מברר את שמות הצדדים לצורך כתיבת הגט.

האישה מבקשת לדבר בפני בית הדין.

האישה: אני רציתי לומר כמה מילים. יש איסור לשחד כל שוחד.

בית הדין: חבל לדבר. נעשה הסכם ונעשה קניין על הסכם זה.

האישה: אני רק רוצה לומר משהו. יש איסור בתורה שבעל פה לתת שוחד. אני לא אתן שוחד לאיש הזה כדי לקבל ממנו גט. זה כל מה שיש לי לומר לכם. מכאן אני משאירה את הדברים בידי הקדוש ברוך הוא.

בית הדין: בית הדין הביא את הצדדים להסכם. ההסכם נחתם בנוכחות בא כוח האישה. היה קניין, היה אישור של בית הדין על הקניין.

הייתה התחייבות קודמת של האישה על סך של 100,000 דולר שלא היה בה קניין. בהסכם שנעשה בפני בית הדין בדיון הקודם, כן נעשה קניין. זו התחייבות גמורה.

הבעל: גם בהסכם הראשון היה קניין בבית הדין הגדול. אני כאן ויתרתי על 50,000 דולר בגלל כבוד הרב. אני רוצה להוציא צו עיכוב יציאה נגדה. היא תעזוב את הארץ עם הכסף.

והחלטה:

1. הצדדים הוזמנו היום לסידור גט פיטורין.

2. בתאריך כ"ח בניסן תש"ע (12.4.2010) ניהל בית הדין משא ומתן ארוך ומפרך כדי להביא את הצדדים לידי הסכם גירושין. בסופו של דבר חתמו הצדדים וקיבלו בקניין על הסכם גירושין, ובית הדין אישרו ונתן לו תוקף פסק

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

דין. כל זה נעשה בנוכחות בא כוח האישה. לפי ההסכם, האישה התחייבה לתת לבעל סך של 50,000 דולר ביום מתן הגט. אולם היום האישה חזרה בה מהתחייבותה.

לאור האמור, בית הדין מחליט:

1. על האישה לעמוד בהסכם שקיבל תוקף פסק דין ביום כ"ח בניסן תש"ע (12.4.2010). לחילופין, על הצדדים להגיע להסכם חדש ולהודיע על כך לבית הדין שיקבע להם מועד חדש לסידור הגט.

2. בהעדר תגובה מצד האישה, ייסגר התיק בעוד חודשיים.

עד כאן פרוטוקול והחלטת בית הדין קמא מיום מועד סידור הגט שנקבע לצדדים בעקבות ההסכם.

ג. החלטה זו ניתנה בהרכב מלא ולא הוגש עליה ערעור. התיק נסגר בהיעדר פעילות.

ד. בכך נסתם הגולל על טענת המערער (הראשונה) כי על בית הדין קמא היה לקיים דיונים בהתאם להחלטת בית הדין הגדול מיום כ"ז באייר תשס"ח (6.1.2008). צדק בית הדין קמא בהחלטתו נשואת הערעור כי התקיימו דיונים וניתנו החלטות ואין ביכולת המערער לטעון לגט בנפרד מקיום ההסכם, כאשר המערער עצמה הביאה (באשמתה או לא באשמתה) למצב של פשיטת רגל שבגינה אין מקום למימוש ההסכם.

ה. נוסף ונאמר כי בתיק שפתחה המערער בשנת 2008 לאחר פסיקת בית הדין הגדול הנ"ל נקבעו דיונים, והתיק נסגר לבקשת בא כוח המערער – ראה בקשתו מיום י"ז באלול תשס"ט (6.9.2009). בית הדין בהחלטתו מיום כ' באלול תשס"ט (9.9.2009) תמה על בקשה זו וכתב בהאי לישנא:

בית הדין מתפלא על עורך הדין [...] בא כוח האישה: מאחר שהתיק הועבר להרכב שלנו וגם נקבע מועד לדיון, למה הוא נחפז לכתוב הנ"ל? אם בתוך שבועיים, האישה ובא כוחה לא יודיעו לבית הדין על כוונתם להופיע לדיון אזי התיקים ייסגרו.

ואכן התיק נסגר, ושוב נפתח תיק חדש בשנת 2010, ולאחר דיון ממצה ומשאזמתן ארוך ומייגע הביא בית הדין את הצדדים להסכם החדש שאותו הפרה המערער כאמור בסעיף ב'.

לסיכום:

טענת המערער כיבית הדין לא קיים דיונים כמצוות בית הדין הגדול (בהרכבו הקודם) – אין לה בסיס והיא נדחית על הסף.

התנהלות המערער – התחמקות מביצוע ההסכם, מקיום התחייבויות ומציות להחלטות שיפוטיות מהעיון בתיקים עולה כי המערער התחמקה פעם אחר פעם מביצוע חלקה בהסכם, קרי: תשלום סך חמשים אלף דולר למשיב, על פי ההסכם השני שקיבל תוקף של פסק דין בבית הדין קמא.

נעיר כי בפסק הדין שניתן בבית הדין הרבני הגדול, התחייבה המערער בקניין בפני בית הדין על התחייבותה לשלם למשיב סך מאה אלף דולר. התחייבות זו ניתנה בפני בית הדין, ונעשתה בקניין, ולא כטענת המערער ובא כוחה שההסכם אינו בר-תוקף מאחר שלא אושר.

בית הדין מבהיר כי חתימת המערער על ההסכם בפני בית הדין ועריכת הקניין מחייבות בתוקף משפטי מחייב לכל דבר ועניין, בניגוד לטענת המערער בכתב הערעור.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ההסכם הנוסף נחתם ביום כ"ח בניסן תש"ע (12.4.2010). באותה תקופה יכלה המערערת כפי הנראה לשלם את התחייבותה, שכן זו נעשתה לאחר משאומתן מיגע בנוכחות בא כוחה הנוכחי, אולם בחרה ביודעין שלא לשלם עד להכרזתה כפושטת רגל, כשנתיים לאחר מכן.

בהתנהלות חמקמקה זו של המערערת מביצוע החלטות בית הדין, חזה בית הדין דנן גם בהליך הערעור שלפנינו.

נבהיר דברינו.

בהחלטת בית הדין דנן מיום א' בשבט תשע"ז (28.1.2017) הפנה בית הדין את המערערת להגיש בקשה משותפת לבית המשפט למימוש תשלום חוב המערערת למשיב באמצעות העברת בעלות הנכס במיאמי על שם המשיב. עוד נקבע בהחלטת בית הדין כי יש להעביר עותק מהחלטה זו לבית המשפט.

בא כוח המערערת התעלם מהחלטה זו, ופנה לבית הדין בבקשה למתן הכרעה בערעור. בית הדין שב והזכיר לו שעליו את לכבד החלטת בית הדין הנ"ל. ושוב הגיש בא כוח המערערת בקשה לבית הדין למתן הכרעה בערעור.

בתאריך י' בתמוז תשע"ז (4.7.2017) הוציא בית הדין החלטה בהאי לישנא (ההדגשות אינן במקור):

לפנינו בקשת המערערת ובא כוח למתן פסק דין בערעור שהגישה.

מהעיון בתיק עולה כי בהחלטת בית הדין מיום א' בשבט תשע"ז (28.1.2017) נאמר כדלהלן:

על המערערת להגיש בקשה משותפת עם המשיב לבית המשפט למימוש תשלום חוב המערערת למשיב באמצעות העברת בעלות הנכס במיאמי על שם המשיב.

החלטה זו מבוססת על טענת המשיב כי נכס זה שווה ערך לתשלום התחייבות המערערת בהסכם שניתן לו תוקף של פסק דין, וכי אם יועבר הנכס לרשותו, יסכים לתת גט בהתאם להסכם.

מנגד טוענת המערערת כי נכס זה מוחרג מהכינוס שכן אינו שווה מאומה. בפועל, הצדדים לא פעלו על פי החלטת בית הדין.

כאמור, בא כוח המערערת אינו פועל בהתאם להחלטת בית הדין, ואף מצהיר בסעיף 10 לבקשתו מיום כ"ה בשבט תשע"ז (21.2.2017) כי המערערת לא תגיש בקשה משותפת עם המשיב.

בית הדין רואה בחומרה דברים אלו של בא כוח המערערת, ואף תמה על התנהלותו: וכי מה יש לו להפסיד מהגשת בקשה שכזו?

בלב בית הדין מתגנב החשש כי המערערת מתחמקת מקיום ההסכם.

נעיר כי פנייה זו אינה סותרת את סעיף 20(א) לפקודת פשיטת רגל, התשמ"א, כפי שציין בא כוח המערערת בכתב הערעור.

לעניין זה בית הדין מוצא לנכון להבהיר כי להבדיל ממקום שבו האישה אינה יכולה לממש את ההסכם, שבו ישקול בית הדין לחייב את הבעל בגט, הרי שבמקום שבו האישה יכולה ומסרבת לקיים את ההסכם, התוצאה עלולה להיות שונה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

לאור האמור מחליט בית הדין כדלהלן:

א. בית הדין שב ומחייב את הצדדים לפנות לבית המשפט תוך ארבעה עשר יום, ולהגיש בקשה משותפת כאמור בהחלטת בית הדין הנ"ל.

ב. על הצדדים להמציא עותק מהבקשה בפני בית הדין עד ליום כ"ו בתמוז תשע"ז (20.7.2017).

ג. אם הבקשה לא תוגש עד ליום כ"ז בתמוז תשע"ז (21.7.2017) ישקול בית הדין לדחות את הערעור ולסגור את התיק [...]

עד כאן החלטת בית הדין בבקשות המערערת.

בית הדין שב על החלטה זו גם ביום ז' באדר תשע"ח (12.2.2018) בהאי לישנא (ההדגשות

אינן במקור):

תגובת המשיב להחלטת בית הדין מיום י' בשבט תשע"ח (26.1.2018) בצירוף מכתבים שבהם פנה לביטול החלטת בית המשפט, ותשובת עורך הדין הובאה לעיונו.

בתגובה זו טוען המשיב כי נעשה מעשה תרמית על ידי המערערת ובא כוחה בפנייה לבית משפט. בדבריו הוא מכחיש כי קיבל הזמנה לדיון.

מהעיון בחומר שבתיק עולה כי ביום י' בתמוז תשע"ז (4.7.2017) הוציא בית הדין החלטה ברורה, ובה מתן הוראות כדלהלן:

מהעיון בתיק עולה כי בהחלטת בית הדין מיום א' בשבט תשע"ז (28.1.2017) נאמר כדלהלן:

"על המערערת להגיש בקשה משותפת עם המשיב לבית המשפט למימוש תשלום חוב המערערת למשיב באמצעות העברת בעלות הנכס במיאמי על שם המשיב."

החלטה זו מבוססת על טענת המשיב כי נכס זה שווה ערך לתשלום התחייבות המערערת בהסכם שניתן לו תוקף של פסק דין, וכי אם יועבר הנכס לרשותו, יסכים לתת גט בהתאם להסכם.

מנגד טוענת המערערת כי נכס זה מוחרג מהכינוס שכן אינו שווה מאומה.

בפועל, הצדדים לא פעלו על פי החלטת בית הדין.

כאמור, בא כוח המערערת אינו פועל בהתאם להחלטת בית הדין, ואף מצהיר בסעיף 10 לבקשתו מיום כ"ה בשבט תשע"ז (21.2.2017) כי המערערת לא תגיש בקשה משותפת עם המשיב.

בית הדין רואה בחומרה דברים אלו של בא כוח המערערת, ואף תמה על התנהלותו: וכי מה יש לו להפסיד מהגשת בקשה שכזו?

בלב בית הדין מתגנב החשש כי המערערת מתחמקת מקיום ההסכם.

נעיר כי פנייה זו אינה סותרת את סעיף 20(א) לפקודת פשיטת רגל התשמ"א כפי שצייין בא כוח המערערת בכתב הערעור.

לעניין זה בית הדין מוצא לנכון להבהיר כי להבדיל ממקום שבו האישה אינה יכולה לממש את ההסכם, שבו ישקול בית הדין לחייב את הבעל בגט, הרי שבמקום שבו האישה יכולה ומסרבת לקיים את ההסכם, התוצאה עלולה להיות שונה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

לאור האמור מחליט בית הדין כדלהלן:

א. בית הדין שב ומחייב את הצדדים לפנות לבית המשפט תוך ארבעה עשר יום, ולהגיש בקשה משותפת כאמור בהחלטת בית הדין הנ"ל.

ב. על הצדדים להמציא עותק מהבקשה בפני בית הדין עד ליום כ"ו בתמוז תשע"ז (20.7.2017).

ג. אם הבקשה לא תוגש עד ליום כ"ז בתמוז תשע"ז (21.7.2017) ישקול בית הדין לדחות את הערעור ולסגור את התיק [...]

ענה מתברר כי ההחלטה לא כובדה.

עם זאת מפאת הזהירות הנדרשת מחליט בית הדין:

על המערערת להמציא לבית הדין בתוך ארבעה עשר יום תגובה עניינית לטיעוני המשיב ולהמציא תשובה ברורה ומנומקת לאי-כיבוד החלטת בית הדין הנ"ל.

עד כה מהחלטת בית הדין הנ"ל שבה התייחס להתרסת בא כוח המערערת שלא יגיש בקשה משותפת כפי שקבע בית הדין.

המערערת ובא כוחה המציאו תגובה שבה טענו שעל המשיב רובצת האשמה שבית המשפט קבע הפטר למערערת. המשיב הפר את החלטת בית הדין לדאוג לייצוג וכן לא הופיע למועד הדיון בבית המשפט, למרות הזמנתו. לכן עליו לשאת באחריות לתוצאות החלטת בית המשפט.

המשיב הגיב כי לא קיבל כל הזמנה, ולטענתו, המערערת ובא כוחה עשו יד אחת כדי להתנער מההתחייבות המפורשת שנחתמה על ידה.

בנסיבות הללו לא נותר לנו אלא לקבוע שיש יותר מ'רגליים לדבר' שהמערערת בהתנהלותה גילתה חוסר אחריות וחוסר תום לב בבואה לבקש סעד מבית הדין לאשר את הערעור ולחייב את המשיב בגט.

המערערת התחמקה פעם אחר פעם מהחלטות בית הדין והתעלמה מהן. יתרה מכך: בא כוחה הצהיר לבית הדין בסעיף 10 לתגובתו מיום כ"ה בשבט תשע"ז (21.2.2017) שלא יגיש בקשה משותפת לבית המשפט, כך גילתה המערערת את פרצופה ואת כוונתה 'לצפצף' על החלטות בית הדין.

בית הדין ראה זאת בחומרה, והורה למערערת פעם אחר פעם לכבד החלטות בית הדין ואף רמז לה כדלהלן:

לעניין זה בית הדין מוצא לנכון להבהיר כי להבדיל ממקום בו האישה אינה יכולה לממש את ההסכם בו בית הדין ישקול לחייב את הבעל בגט, הרי שבמקום בו האישה יכולה ומסרבת לקיים את ההסכם, התוצאה עלולה להיות שונה.

כמו כן נימק בית הדין את החלטתו שאין בפנייה זו סתירה לסעיף 20(א) לפקודת פשיטת רגל.

זאת ועוד, למערערת הייתה האפשרות להמציא לבית המשפט ביום הדיון את החלטת בית הדין דנן למרות אי-הופעת המשיב, וכפי שקבע בית הדין בהחלטתו. אולם היא בחרה שלא לעשות כן מטעמים הידועים לה. משכך, אין לה להלין אלא על עצמה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

נכון אומנם שגם המשיב לא פעל בהתאם להוראת בית הדין. ברם המשיב נימק זאת בטענה, כי בא כוח המערערת לא שיתף פעולה עימו ואף הורה למערערת שלא לשיתף עימו פעולה.

נציין כי המשיב לא היה מיוצג במרבית ההליכים הדיוניים שהתקיימו, ומכאן שאין לקבוע שבהיעדרו מהדיון, התכוון לוותר על החוב של המערערת.

במקרה זה נטל ההוכחה לויתור המשיב על החוב מוטל על כתפי המערערת שהייתה מיוצגת ופעלה בניגוד להחלטות בית הדין תוך התרסה שלא תגיש בקשה משותפת לבית המשפט כאמור בהחלטת בית הדין.

זאת ועוד: התנהלות המערערת עברה כל גבול בהופעתה עם בא כוח לדיון בבית המשפט המחוזי בעתירתה למתן הפטר.

בדיון מיום ט"ו בכסלו תשע"ח (3.12.2017) שבו לא נכח המשיב, אמר בא כוח המערערת (כעולה מהפרוטוקול) בפני השופט משפטים המעידים ומצביעים על התנהלותה הנלווה ועל מגמתה – להתחמק בכל דרך מחובתה.

נציין משפטים המצביעים ומבססים את התרשמות בית הדין.

בפתח הדיון הצהיר בא כוח כדלהלן: "העניין, שהתייבת מסורבת גט" – משפט זה מלבד היותו שקר מוחלט שכן המערערת היא המפרה ברגל גסה החלטות שיפוטיות ומתחמקת לשלם את ההתחייבות עליה היא חתמה, הוא גם ניסיון להציג מצג שווא בפני בית המשפט כדי שירחם עליה בהיותה, כביכול, מסורבת גט.

בהמשך אמר בא כוח: "הוצע לבעל לקבל כסף, 100,000 דולר. הגיעו לבית הדין הרבני אך לא היו שלושה דיינים" – גם כאן שקר גס כדי לטהר את התנהלותה הנפסדת: לא הוזכר בדיון כי סכום זה הופחת בבית הדין האזורי למחצית ועמד על חמשים אלף דולר. כמו כן בבית הדין הרבני הגדול נכחו שלושה דיינים בעת שהמערערת התחייבה בפניהם ואף עשתה קניין המחייב אותה מבחינת ההלכה והחוק. הסכום הגבוה נועד להציג בפני בית המשפט, שהסכום אינו בריהשגה.

בהמשך ביקש בא כוח המערערת מבית המשפט: "אנו ממתנינים להחלטת בית המשפט, כשינתן הפטר, נודיע לבית הדין הרבני שאין חוב."

גם כאן, לאחר מצג שווא בפני בית המשפט של אישה עגונה, מבקשת המערערת מבית המשפט שייתן הפטר כדי להודיע לבית הדין שאין חוב. במעשה זה מתכוונת המערערת בעצם למוסס את החלטות בית הדין שנתנו תוקף של פסק דין להתחייבותה, ולנשל את המשיב, במחשבה כי כך יתקבל הערעור.

"יצא המרצע מן השק"

המערערת, באופן מודע, מבקשת מבית המשפט למחוק את החוב כדי לבוא בשערי בית הדין ולטעון כי החוב נמחק בבית המשפט. ומשכך אין לה כל חוב כלפי המשיב, ויש לחייב את המשיב בגט.

הייתכן שבית הדין ייעתר לבקשתה וישתף עימה פעולה בנישול המשיב מהתחייבותה שניתנה בפני בית הדין?

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

התשובה חדרמשמעית: בית הדין לא ייתן ידו למי שבא בידיים שאינן נקיות ומפר החלטות שיפוטיות. על המערערת היה להציג בפני בית המשפט את ההסכם השני, ולבקש את סיועו לסיום ההליכים בגירושין, כפי שקבע בית הדין בהחלטתו.

היש כאן עגינות ומי הוא המעגן?

בית הדין סבור שבנסיבות הללו, שהמערערת חיה עם גבר זר כבר עשרות שנים ומפרה פעם אחר פעם את החלטות בית הדין המורות לה על כיבוד חתימתה על ההסכם שקיבל תוקף של פסק דין, אין כאן עגינות מצד המשיב. המערערת הוכיחה לבית הדין בהתנהלותה, כי היא זו שבחרה לעגן את עצמה במו ידיה.

הגע עצמך: מוכר וקונה שחתמו ביניהם על חוזה רכישה והקונה הוכרז כפושט רגל וקיבל הפטר, היעלה על הדעת שהמוכר יצטרך להעביר לו את הנכס בהתאם לחוזה?

יש לציין כי המשיב מצידו מעוניין לכבד את ההסכם, ואף גילה נכונות בבקשתו מיום 4.1.2018 להגיע לפשרה נוספת, למרות הפרת המערערת את ההסכם.

טענות המערערת לעיגון בגין השנים הרבות שחלפו צריכות להדיר שינה מעיני בית הדין. ברם, מחובת בית הדין לעמוד על המשמר לביצוע ואכיפת פסקי הדין שלו, ולמנוע מצב של עוולה כלפי בעל דין.

אחריות בית הדין לכיבוד החלטותיו ומניעת הפגיעה באמון הציבור במערכת השיפוטית

במקרה דנן, אושר הסכם גירושין שחתמו הצדדים לאחר משאזמתן ארוך ומייגע כפי שנראה מהפרוטוקול, ובנוכחות בא כוח המערערת הנוכחי. בהסכם זה הופחת סכום ההתחייבות למחצית בנוכחות בא כוח המערערת הנוכחי, וסביר להניח שבתקופת זמן זה המערערת יכלה לשלם את ההתחייבות.

בית הדין נתן תוקף של פסק דין להסכם וקבע כי אם לא יכובד – ייסגר התיק.

בית הדין אינו משמש חותמת גומי בבואו לאשר את ההסכם, כדי שלאחר מכן ייתן את ידו למי שמפר ביודעין את ההסכם ובא בשערי בית הדין לבקש סעדים להפרת ההסכם, שאושר על ידו.

למערערת היו כמה הזדמנויות לכבד את ההסכם ולא להותיר את המשיב בלא כלום.

אם ייתן בית הדין את ידו להפרה כה גסה של החלטה שיפוטית והפרת הסכם שנחתם וקיבל תוקף של פסק דין, ייווצרו איאמון וחוסר ביטחון אצל מי שיבוא בשערי בית הדין לאשר הסכמים מחשש שמא יפר משנהו את ההסכם במחי יד ללא יכולת להפעיל את הגורם השיפוטי שיבוא להגנתו. זהו דבר חמור ביותר הפוגע קשות במערכת האכיפה של בית הדין, ויוצר תוהו ובוהו. מחובת בית הדין לעמוד על המשמר, שלא יוצר מצב אבסורדי שכזה.

לא יעלה על הדעת שבית הדין ייתן ידו לפגיעה כה קשה במערכת השיפוטית עליה הוא אמון.

נוסיף ונאמר: ללב בית הדין מתגנב החשש כי המערערת פעלה ממניעים זרים, כמו נקמה או מניעים אחרים, ועניין העגינות לא היה בראש מעיניה, אלא קרדום להשיג את המטרות שלה.

בין נידוננו למקרים אחרים של עיגון ששורשו בבגידה של האישה בבעלה

נעיר כי שונה נידוננו מדין אישה שבגדה ודורשת מבעלה להתגרש, שכידוע, נחלקו בזה הפוסקים אם יש להיעתר לבקשתה לחיוב הבעל בגט (בנושא זה האריכו רבים מן הפוסקים, נציין את חלקם:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הגרי"א הרצוג בספרו היכל יצחק [אבן העזר סימן א]; פסקי דין רבניים [כרך א עמודים 53, 133, 183, 237; כרך ד עמוד 163; כרך ה עמוד 156; כרך ט עמודים 173, 178]; שו"ת ציץ אליעזר [חלק כב סימן סו]; אוצר הפוסקים [סימן יא סעיף א ובהוספות בסוף הכרך]; שמע שלמה [אבן העזר חלק א סימן יא]; שורת הדין [כרך ז]; משנת יעקב [על הרמב"ם, הלכות אישות פרק טו הלכה טו].

מקרה דנן שונה בתכלית מהנידון שהובא בפוסקים:

- א. למערערת הייתה האפשרות לכבד את התחייבותה ולא להיכנס למצב זה שבו היא מעגנת את עצמה מבעלה וזועקת לעזרת בית הדין. בית הדין התרה בה די והותר על כך.
- ב. בית הדין כגורם שיפוטי שנתן תוקף של פסק דין להסכם, הפך להיות 'צד' שמחובתו לעמוד על המשמר ואינו יכול שלא לאכוף את פסק דינו.
- ג. יש סבירות גבוהה שהמערערת, שהוכיחה את התנהלותה הנלווה של התחמקות מהחוב עד כה, לא תשלם את הסכום שהתחייבה בהסכם לאחר סידור הגט, וכך תיווצר עוולה נזחית כלפי המשיב שסמך על בית הדין שיאכוף את פסק הדין שנתן.
- ד. אין כאן חשש שהמשיב יבוא לביתה ויקיים עימה יחסים מאחר שיש לה ידיד וכן מהסיבה שהשנאה ביניהם גדולה, וכמו שכתב הרשב"א שהובא ברמ"א (אבן העזר סימן קיז סעיף ב).

מרידה הדדית ופירוד ממושך – משקלם לעניין חיוב גט ומגבלותיו

- א. באשר לטענת המערערת שיש לצדדים דין מורדים זה על זה ולחייב את המשיב בגירושין כאמור בדברי רבנו ירוחם:
- ב. בנסיבות הללו, אין כאן מרידה של המשיב במערערת, המערערת היא זו שפעלה לסכל ולמוסס החלטות בית הדין במקום לסיים את ההליכים בצורה מכובדת.
- ב. באשר לטענת המערערת בדבר הפירוד של קרוב לשלושים שנה:
- ג. גורם הזמן של הפירוד – אכן מן הראוי לתת לו משקל. ברם אין לתת לו יותר ממשקל של המלצה של בית הדין למשיב שלפיה מצווה עליו לגרש את המערערת וכמבואר בשולחן ערוך (אבן העזר סימן קיט סעיף ב) ושעימה מחובתו של בית הדין להורות למערערת לכבד את התחייבותה כלפי המשיב, וכלפי בית הדין בטרם יוסדר הגט.

לסיכום

- לא מצאנו עילה הלכתית להתערב בשיקולי החלטת בית הדין קמא נשואת הערעור שבמסקנתו קבע שעל הצדדים למצוא את הדרך לקיים את ההסכם עליו חתמו ואושר בבית הדין. מסקנה זו היא בלתי־נמנעת לאמור בנימוקנו המפורטים לעיל.
- התשתית העובדתית מצביעה שהמערערת פעלה להפר את החלטות בית הדין, לנשל את המשיב ולחבל במו ידיה בסיום ההליכים בצורה מכובדת וראויה על ידי סידור גט. עם זאת, בית הדין אינו מוצא לנכון לפסוק הוצאות משפט בגין הערעור.
- המדובר במקרה עגום של מערערת שחיה בפירוד עם המשיב מזה כשלושים שנה, וייתכן שקיבלה עצות אחתופל שלא בכוונה, ובכך חיבלה במו ידיה באפשרות לצאת מהמצב שבו היא נמצאת.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

באשר לעתירת המשיב לעיכוב יציאתה מן הארץ של המערערת.

בית הדין דוחה עתירה זו.

בית הדין קמא התייחס לבקשה זו בהחלטתו מיום י"ח בטבת תשע"ו (30.12.2015) בתיק ביטול עיכוב יציאה – ראה נימוקים מפורטים והנחייה למשיב.

לאור האמור פוסק בית הדין כדלהלן:

א. ערעור המערערת נדחה בהיעדר בסיס עובדתי לטיעונים שבכתב הערעור.

ב. לא מצאנו כל טעות בהלכה או בשיקול דעתו של בית הדין קמא בהחלטתו נשואת הערעור.

ג. אין צו להוצאות.

ד. עם זאת בית הדין ממליץ לצדדים לנהל משאומתן ענייני על מנת לסיים את ההליכים ביניהם וכפי שהמשיב גילה דעתו בתגובתו מיום י"ז בטבת תשע"ח (4.1.2018).

פסק הדין מותר בפרסום בהשמטת פרטים מזהים כולל שם בא כוח המערערת.

ניתן ביום כ"ח בסיוון התשע"ח (11.6.2018).

הרב מימון נהרי

הרב מיכאל עמוס

הרב נחום שמואל גורטלר

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה